

Agencija za pošto in elektronske komunikacije
Republike Slovenije

Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS
Stegne 7
1000 Ljubljana

Prejeto: 14-09-2009	Sig.z.: 0213
	Prih.: -
Številka zadeve: 38241-4/2009/19	Vred.: -
V vrednost: -	

Maribor, 11.09.2009

Zadeva: Pripombe k analizi upoštevnega trga 4 »Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« in analizi upoštevnega trga 5 »Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)«

Skladno s pozivom objavljenim dne 12.08.2009, družba Amis, d.o.o., Tržaška cesta 85, 2000 Maribor, pošilja pripombe in predloge kot sledi.

I. K analizi upoštevnega trga 4 »Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)«

Točka »7.1 Obveznost dopustitve operaterskega dostopa do dolčenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe«

I.b: Kljub obrazložitvi, se družba Amis ne more strinjati z dveletnim moratorijem glede dostopa do optične krajevne zanke. Glede na cenovno obveznost, ki jo namerava naložiti APEK je jasno, da bo Telekom Slovenije upravičen do nadpovprečnega nadomestila za vloženi kapital (WACC), zato ni mogoče govoriti o ekonomski neupravičenosti dajanja optičnih povezav v zakup alternativnim operaterjem, kar naj bi destimuliralo Telekom Slovenije pri širitvi optičnega omrežja.

Ne glede na predvideno regulacijo družba Amis dvomi, da bi naloženi ukrepi odvrnili Telekom Slovenije od gradnje - pogledati je samo treba v kako velikem obsegu je Telekomu Slovenije, kot dolgoletnemu monopolistu, olajšana izgradnja tega omrežja – razpolaga z omrežnimi elementi, ki jih bo lahko uporabil; ekonomija obsega; financiranje iz obstoječih medoperaterskih dobičkov

S predvideno cenovno obveznostjo bo Telekom Slovenije potemtakem stimuliran glede gradnje in širitve optičnega omrežja, še vedno pa bo imel kot graditelj omrežja prednost pred ostalimi, saj se bo na objektu pojavil prvi, zato ne potrebuje dodatnih stimulacij, s predvidenim moratorijem. Že dejstvo, da se bo Telekom Slovenije pojavljal v vlogi investitorja mu prinaša dovolj veliko konkurenčno prednost pred ostalimi, zato je družba Amis prepričana, da je moratorij povsem nepotreben predvsem pa mu naslovni organ s tem daje neupravičeno prednost (ki jo tako ali tako ne potrebuje). Popolnoma jasno je, da se večina uporabnikov po dveh letih ne bo več odločala za drugega operaterja, kar bo vodilo v nov monopolni položaj Telekoma Slovenije na trgu.

Navedeni moratorij ne bo pripomogel k večji konkurenčnosti na povezanem maloprodajnem trgu. Telekom Slovenije bo tako v nedogled imel prednost prvega na trgu (kar je v nasprotju z vsemi novimi priporočili glede NGN), kljub temu, da bi se mu vlaganja v dostop preko optičnih vlaken v teh objektih finančno povsem ustrezno povrnila. S tem se bo tudi omejila svobodna izbira uporabnikov kar je v nasprotju s temeljnimi načeli ZEKom.

Ne glede na navedeno, družba Amis vseeno opozarja na nedoslednost pri opredelitvi za katere objekte moratorij velja – ali mora biti objekt priključen na omrežje ali zadostuje izgradnja optične napeljave do objekta - opisujeta navedeni ločnici isto stanje ali ne? Ni tudi jasno kam naslovni organ potemtakem uvršča kategorijo »FTTH passed home«, glede na poudarjanje slabe utiliziranosti zgrajenega optičnega omrežja – spada ta kategorija zgrajenega omrežja v kategorijo »zgrajena optična napeljava do objekta«, kot si to tolmači družba Amis in kar bi tudi bilo pravilno?

Gotovo pa naslovni organ razpolaga s konkretnimi podatki koliko je objektov, ki do sedaj niso bili priključeni na nobeno omrežje Telekoma Slovenije in je optična napeljava do objekta že zgrajena – navedeni podatek, če bo javno objavljen, bo zagotovo olajšal reševanje morebitnih prihodnjih sporov glede uporabe in tolmačenja odločbe, ko bo le ta izdana in izvršljiva. V kolikor družba Amis pravilno razume navedeno točko, za navedene objekte ne velja predvideni moratorij.

Družba Amis predlaga, da se moratorija ne uvede.

Družba Amis dodatno predlaga tudi, da se točka b) dopolni še z navedbo optične krajevne podzanke (fibre sub-loop oz. fibre SLU). Dostop do podzanke je treba vključiti med obveznosti, ker je možnost, da bo Telekom Slovenije omrežje pričel graditi na ta način (implementacija FTTH/C - PON – OSDF). V tem primeru bodo za dostop do podzank, v kolikor bo to sploh mogoče, veljala pravila Telekoma Slovenije, ki ne bodo podrejena odločbi, saj bo Telekom Slovenije trdil, da navedeni dostop ni del naloženih obveznosti.

Skladno z navedenim predlogom, naj se predlog smiselno upošteva pri nadaljnjem besedilu, kjer se navajajo obveznosti v zvezi z optično krajevno zanko.

I.c.: V izogib morebitnim nesporazumom glede tolmačenja »hišne napeljave«, družba Amis predlaga natančnejšo opredelitev tako, da bo jasno, da se optično vlakno v primeru

FTTx ne zaključiti na OPT, ampak neposredno v uporabnikovem stanovanju/hiši/poslovnih prostorih.¹

I.d.: Iz obrazložitve izhaja, da naslovni organ nalaga dostop do optičnega delilnika (ODF), česar pa v predvidenem izreku ni zaslediti. Družba Amis predlaga dopolnitev besedila z vključitvijo predvidenega dostopa do ODF.

Dostop do valovne dolžine: Iz obrazložitve izhaja, da se naslovni organ ni odločil za naložitev navedenega dostopa. Družba Amis vseeno pripominja, da potemtakem ni jasno kaj je z dostopom do že zgrajenih xWDM-jev oz. tistih, ki jih bo Telekom Slovenije še namestil (za svoje potrebe) – ali bo v tem primeru veljala obveznost enakopravnega obravnavanja in bo Telekom Slovenije operaterju dolžan zagotoviti dostop, kar bi utegnilo sprožiti vprašanja o primernosti presoje regulativnih ukrepov v postopkih nadzora.

Prav tako ni podana definicija aktivne ethernet povezave ter v zvezi s tem povezanimi parametri (uporaba VLAN, QoS ipd parametrov).

I.2.: Predlagamo, da se navedena obveznost uredi v dveh ločenih alinejah, da bo jasno med katerimi oblikami dostopa bo Telekom Slovenije dolžan omogočiti prehod:

- Moral omogočiti prehod z dostopa z bitnim tokom na razvezan dostop do krajevne zanke, pri čemer bo moral omogočiti tudi hkraten skupinski prehod končnih uporabnikov na določeni lokaciji med navedenimi oblikami dostopa;
- Moral omogočiti prehod z bakrene na optično krajevno zanko, pri čemer bo moral omogočiti tudi hkraten skupinski prehod končnih uporabnikov na določeni lokaciji med navedenimi oblikami dostopa;

V vsakem primeru družba Amis predlaga naslovnemu organu tudi, da za vključitev priključkov v okviru masovnih prehodov predpiše nižje cene kot za vključitev posameznega priključka.

I.3: Družba Amis predlaga preoblikovanje te točke, ki ni skladna z napovednim »pri čemer bo na razumno zahtevo« - točka 3 ni smiselna, saj operater ne bo podal razumne zahteve za ukinitvev posamezne lokacije.

I.3.: Družba Amis pripominja, da nekateri operaterji uporabljamo kolokacije že od leta 2006 drugi celo od leta 2005, kar bi pomenilo da se 5 letno obdobje izteče že v letu 2010 oz.

¹ The Economics of Next Generation Access -Final Report, WIK-Consult, Study for the European Competitive Telecommunication Association (ECTA), September 2008: With FTTH a fibre always ends in the customer home (apartment, dwelling). A further variant is FTTB (Fibre-to-the-Building). It can be described in a simplified way as FTTH, while the fibre ends in the basement of the buildings and the communication path to the end users will be continued using existing inhouse cables.

2011. V tem času ni pričakovati popolne zamenjave bakrenih zank z optičnimi, prav tako v tem času operaterji ne bomo povrnili vložnega kapitala v razvezavo lokalne zanke.

Družba Amis predlaga, da naslovni organ namesto predlaganega besedila, določi 5 leten odpovedni rok za skupno lokacijo ali posamezno bakreno krajevno zanko. Navedeno bo pomenilo tudi uskladitev z obveznostjo v 5.4. alineji točke 7.2., kjer pa je treba popraviti 2 letni rok (za odpoved posamezne bakrene krajevne zanke) v 5 letnega, drugače, bi Telekom Slovenije lahko odpovedal vse krajevne zanke, skupna lokacija pa bi postala neuporabna in nepotrebna.

Dodatno k I.: Družba Amis predlaga tudi, da se doda nova točka 4.:

»4. v odsotnosti drugečnega pisnega dogovora zmanjšala število krajevnih zank na posamezni lokaciji za največ 10 % od pričetka uporabe skupne lokacije s strani operaterja.«

Telekom Slovenije na določenih območjih že izvaja tki. skrajševanje lokalne zanke s čimer zmanjšuje število krajevnih zank na obstoječih skupnih lokacijah (primer skupne lokacije Lendava, ki sta se ji pridružili še dve novi lokaciji, med drugim nova lokacija Nafta Lendava – več v pobudi za uvedbo postopka nadzora, ki ga naslovni organ vodi pod opr. številko 0609-13/2009). Ne-naložitev navedenega ukrepa bi pomenila, da bi Telekom Slovenije lahko vse nezasedene krajevne zanke oziroma njegove zanke preusmeril na nove lokacije, tako da bi alternativnemu operaterju na skupni lokaciji ostale le trenutne stranke, novih pa ne bi več mogel pridobivati, ker bi bile vse preostale zanke povezane na neko drugo lokacijo, kjer pa alternativni operater ni prisoten.

I.a), b), c) in d) – določitev rokov: Kot je naslovni organ že seznanjen, je predpisovanje skrajnih rokov neustrezno zato, ker so za alternativne operaterje vse izvedbe, ki so vezane na rok, izvedene prav na ta zapovedani skrajni rok, ki je praviloma vedno zadnji dan, čeprav je pretekla večletna praksa pokazala da je Telekom Slovenije sposoben izvedbe v krajših rokih (sam zase). Glede predlaganih rokov družba Amis predlaga, da naslovni organ Telekomu Slovenije v okviru obveznosti priprave SLA, naloži tudi pripravo višjih nivojev zagotavljanja storitev (kot je to praksa v tujini – npr. standard, business, premiere), seveda pod ustreznimi cenovnimi pogoji. V okviru tega je več kot primerno, da naslovni organ sam določi ustrezne razpore glede rokov v katerih je Telekom Slovenije dolžan nekaj storiti, kot je tudi predvideno v obrazložitvi (stran 59 in 60). Družba Amis poziva naslovni organ, da lestvico rokov vključevanja opredeljeno na strani 59 vključi v izrek, ker je drugače brezpredmetna, kar sicer smiselno izhaja tudi iz obrazložitve naslovnega organa.

Ne glede na obrazložitev, pa je družba Amis vseeno prepričana tudi, da so predlagani roki *predolgi*. Družba Amis predlaga ustrezno skrajšanje teh rokov v vseh točkah:

- a) predlog: 95% 1 delovni dan, 99% 2 delovne dni, 1% 3 delovnih dni
- b) predlog: 3 delovne dni (dokumentacija že obstaja, saj je bila podlaga za zavrnitev),
- c) predlog: 4 delovne dni,

d) predlog: 4 ure (Telekom Slovenije bi moral v roku 4 ur ali manj odpraviti napako ali pa vsaj opraviti diagnostiko iz katere bi potem napovedal v kolikšnem času bo napako odpravil, pri čemer ta rok ne sme biti daljši od 48 ur).

Družba Amis k točki I.a) **tudi predlaga, da se vsaj v obrazložitvi pojasni kaj je mišljeno s pojmom »ostale informacije«**, saj se kaj hitro pripeti, da večina informacij v zvezi s poizvedbo spada v to kategorijo. Tako se danes dogaja, da je na odgovor o možnosti vključitve SRD treba čakati več dni, medtem, ko se za isti priključek prejme odgovor na poizvedbo za širokopasovni dostop praktično takoj, kar pomeni da Telekom Slovenije s razpolaga s podatki, vendar jih namensko ne posreduje takoj. Zaradi tega je treba predpisati katere podatke mora Telekom Slovenije sporočiti v roku 15 minut in med njimi mora biti tudi odgovor ali je vključitev možna ali ne.

Družba Amis posebej izpostavlja problematiko neaktivnih telefonskih števil, ki niso vpisane v regletno knjigo Telekoma Slovenije – v primeru poizvedbe, odgovora vsekakor ni mogoče pridobiti v 15 minutah (predlagatelj to utemeljuje s pobudo za nadzor v primeru Zlatka Kostrica, ki jo je vložil zoper »pomoto« Telekoma Slovenije, a o njej naslovni organ še ni odločil – opr. št. 0609-13/2009).

Glede točke I.b) se družba Amis vsekakor strinja z obveznostjo predložitve izjave zakonitega zastopnika, vendar bo takšna izjava imela vrednost le v morebitno izvedenem postopku prekrška. Skladno s prej predlagano vsebino SLA, je družba Amis mnenja, da bi moral naslovni organ, za vse te prekoračitve rokov ali druge kršitve (npr. napačen odgovor), naložiti ustrezne pogodbene kazni, saj bodo le te učinkoviteje pripomogle k odvritvi teh »pomot«. V primeru nedopustne »pomote« v postopku zavrnitve poizvedbe je skoraj gotovo, da bo zainteresirani končni uporabnik medtem že sklenil naročniško pogodbo s Telekomom Slovenije – ustrezna pogodbena kazen bi bila 48 mesečnih naročnin za izbrani paket in/ali možnost, da končni uporabnik brez vseh obveznosti (ne glede na vezave ipd.) preide k alternativnemu operaterju, ki mu je Telekom Slovenije zavrnil poizvedbo. V primeru izdaje prekrškovne odločbe je telekom Slovenije sicer ustrezno kaznovan, operater pa ostaja oškodovan.

II.: Vzpostavljeni informacijski sistem predstavlja svojevrstno problematiko, s katero se družba Amis spopada že najmanj zadnji dve leti. Ne glede na izvedene postopke nadzorov, številne sestanke, na katerih se je obravnavala ta problematika (na ravni operaterjev, naslovnega organa in še kje) je jasno, da informacijski sistem za naročanje in odpravo napak ni enoten za vse udeležence na trgu, saj je Telekom Slovenije izvzet iz tega sistema oz. ga lahko po svojih potrebah prilagaja sebi.

Predvidena obveznost je vsekakor potrebna, bi pa jo bilo treba razširiti tako, da se bo nanašala tudi na vso drugo komunikacijo (poizvedbe, naročila, stornacije, nadgradnje omrežja ipd.) in da bo jasno, da mora biti vzpostavljeni informacijski sistem enak in enoten za vse, tudi za Telekom Slovenije. Telekom Slovenije je že pred letom in pol predlagal, da se naredi vmesna transakcijska baza za transparentnost preko katere bi potekale vse transakcije (komunikacija) med operaterji in maloprodajo Telekoma Slovenije na eni strani ter veleprodajnim delom Telekoma Slovenije na drugi. Navedena baza je bila že dogovorjena, potrebno jo je le še implementirati. Vsekakor je potrebno takšno bazo izvzeti iz nadzora Telekoma Slovenije ter zagotoviti neizbrisnost vseh posegov ter transakcij. Tako bi bilo treba zagotoviti takšno sledljivost, da bo mogoč vpogled v vsa dana

povpraševanja (vseh operaterjev), odgovore in ostalo za vsak posamezen priključek. S tem bi tudi preprečili, da bi en operater za isti priključek prejel pozitiven odgovor, drug pa negativen. Prav tako pa bi bilo možno slediti vsem terminom povpraševanj in odgovorov. To je edini način za zagotovitev enakopravnega položaja vseh operaterjev.

Glede na to, da je ideja nastala na pobudo Telekom Slovenije maja 2008, bi naložitev ne bila prehudo breme.

Dodatno družba Amis predlaga tudi, da se Telekomu Slovenije izrecno naloži vzpostavitev in dostop do spletnih storitev (web service), za potrebe avtomatiziranja naročanja storitev. Trenutno je možna uporaba preko spletne strani, ki pa avtomatizacije ne omogoča in se tem povzroča dodatne ter povsem nepotrebne stroške. Navedeni predlog naj se po potrebi obravnava znotraj pripomb k bazi podatkov.

IV. Družba Amis predlaga sledeče besedilo:

Ne bo smela zavrniti že odobrenega operaterskega dostopa do razvezave bakrene krajevne zanke in podzanke ter optične zanke ter s tem povezanih elementov omrežja in pripadajočih zmogljivosti,

Navedeno besedilo je skladno s prvim odstavkom 26. člena ZEKom, ter je dovolj jasno, da ne pomeni morebitne širitve obveznosti, kot jo je predvideva obstoječe besedilo. Družba Amis izrecno opozarja na V.5. točko, ki bi lahko izpadla iz nabora predvidenega besedila.

V.2. Družba Amis predlaga, da se beseda »želja« nadomesti z »utemeljena zahteva« oziroma »razumna zahteva«, kar bi bilo skladno tudi z nadaljevanjem besedila – v 6. točki naslovni organ določa, da *mora Telekom Slovenije ponuditi*, kot ga operater **ZAHTEVA**. Tudi v postopku nadzora se bo lažje odločalo o razumni zahtevi, ne pa o želji operaterja.

Družba Amis predlaga tudi, da se v okviru ustrezne tehnične dokumentacije izrecno napiše, da le ta zajema tloris prostora skupne lokacije, z vrisano opremo, ki prostor zaseda ter opisom navedene opreme in njene funkcije.

Posebej pa je treba izpostaviti, da bi bilo treba zagotoviti možnost ogledov v prisotnosti tretje neodvisne osebe, pri čemer družba Amis predlaga prisotnost pooblaščenega osebe APEK – s tem bi se zavarovalo stanje v času zavrnitve, kar bo olajšalo morebitne postopke nadzora, če bodo uvedeni v zvezi s presojo ustreznosti ravnanja Telekom Slovenije. V sklopu SLA bi bilo treba zagotoviti ustrezno ter dovolj visoko pogodbeno kazen za vsako neupravičeno zavrnjeno proizvodbo, ki bo Telekom Slovenije odvrnila od takšnih ravnanj. Navedene pogodbene kazni, kot jih predlaga družba Amis imajo prav enako preventivno vrednost, kot jih imajo globe, ki so predvidene z ZEKom. Vsekakor bodo operaterji precej na boljšem v primeru, če bo Telekom Slovenije spoštoval razumnost zahtev s strani operaterjev, kljub temu, da bo to počel zaradi predvidenih pogodbenih kazni.

V.5: V izogib morebitnim nesporazumom glede tolmačenja navedene obveznosti, bi bilo treba jasno definirati, da velja ta obveznost tako za povezovanje med lokacijami, kot na

lokaciji sami. Družba Amis predlaga, da se navedena obveznost razdeli na dve ločeni točki:

»5a) bo morala omogočiti neoviran dostop z lastnim optičnim vlaknom ali optičnim kablom tretjih ponudnikov oziroma na zahtevo operaterja optičnim kablom družbe Telekom Slovenije d.d. do drugih prostorov operaterja na drugih lokacijah

5b) bo morala omogočiti samostojno povezovanje operaterjev med prostori skupne lokacije znotraj iste stavbe z opremo in izvajalcem, ki ju lahko priskrbi operater sam, pri čemer bo morala za te potrebe zagotoviti souporabo kanalov, zgradb in drugih potrebnih zmogljivosti,«

Gre za zelo različna primera, zato ne spadata v isto točko. Povezovanje prostorov se lahko izvede tudi z bakrenimi kabli (E1, UTP, ipd), zato je potrebna splošna in ločena obveznost.

V.6: Ker pri obračunavanju cen najemnin skupnih prostorov prihaja do velikih razlik glede enega od pomembnejših elementov (površina) za obračun, družba Amis predlaga, da naslovni organ omeji oziroma določi kaj je najmanjši prostor (npr. tloris stojala oz. stojal, če je potreba njihova namestitvev) ter za potrebe obračuna določi drug primernejši način določanja, kot ga opredeljuje Telekom Slovenije v točki 9.4 veljavnega RUO, ker je način, ki ga uporablja Telekom Slovenije diskriminatoren). Družba Amis pojasnjuje, da na vseh skupnih lokacijah uporablja opremo istega proizvajalca oz. identičen tip opreme, torej dve telekomunikacijski omari vsaka dimenzij 60 cm x 60 cm (skupaj 0,72 kvadratnega metra površine), Telekom Slovenije pa mu obračunava zakup prostora izjemno heterogenih površin (med 2,5 in 6 kvadratnega metra). Prav tako operater, ki zakupi prostor skupne lokacije plača tako adaptacijo prostora v celoti ter hkrati za ves čas trajanja zakupnega razmerja plačuje mesečne zakupnine (po prepričanju družbe Amis bi bilo primerneje, če Telekom Slovenije sam nosi stroške osnovne adaptacije, ter zakupnikom obračunava mesečne zakupnine, z upoštevanimi stroški adaptacije)

V.7: Konec leta 2008 je Telekom Slovenije med drugim tudi na družbo Amis naslovil obvestilo glede spremembe omrežja (skrajšave zank), glede katerega pa je jasno samo, da ga Telekom Slovenije interpretira kot zavrnitev interesa, česar pa družba Amis ni storila. Ker ni jasno katero obvestilo je mišljeno v navedeni točki (ali so mišljena tudi že poslana obvestila ter odgovori nanje), družba Amis predlaga, da se to vprašanje reši še pred izdajo odločbe in predvsem kako bo ta odločba vplivala na obdobje pred njeno uveljavitvijo (torej odgovore operaterjev, ki jih je Telekom Slovenije že pridobil).

V. 8 Družba Amis predlaga, da se navedeno besedilo dopolni z navedbo, *da mora družba Telekom Slovenije ravnati kot dober gospodarstvenik ter v najkrajšem možnem času pri čemer pa bo morala upoštevati naslednje skrajne roke:*

V.10:

Družba Amis predlaga, da naslovni organ izrecno opredeli na katero naročnino se pogodbeni kazni nanaša, pri čemer bi bila primerna le maloprodajna naročnina za izbrani

3. alineja: Družba Amis predlaga, da se določijo pravila glede oblikovanja rezerv. Rezerve morajo biti vnaprej določene ter evidentirane. O uporabi vsake rezervne parice se obvestijo vsi operaterji in naslovni organ skupaj z razlogi za uporabo, tako da se lahko preveri ali ni prišlo do diskriminacije – družba Amis predlaga da se rezerve ukinejo – danes je večina priključkov širokopasovnih, kar pomeni da lahko na vsakem takšnem priključku še dodatna stranaka na PSTN v kolikor se razcepnik postavi v OPT. Predvsem pa mora Telekom Slovenije objaviti seznam rezerv po OPT, kar bi mu bilo treba izrecno naloziti znotraj ustrezne obveznosti.

Točka »7.2 Obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja«

Dodatno k točki 7.1, družba Amis predlaga, da bi moral naslovni organ izrecno določiti, da oblikovanje fonda rezervnih paric ni dovoljeno oz. mora biti zelo omejeno. Prav tako Telekomu Slovenije ne sme biti dovoljena uporaba rezervnih paric za vključevanje novih strank ob istočasni zavrnitvi alternativnega operaterja.

Učinek zavrnitev, še posebej neupravičenih, je za operaterja lahko usoden in absolutno tudi takšna praksa pomeni indirektni pritisk na konkurenco. Konkretno učinke pa lahko operaterji predstavljajo le v pobudah za uvedbo postopka nadzora, pri čemer družba Amis izpostavlja primer, ki ga je naslovni organ vodil pod opr.št. 7101-6/2008, ter nedavno vlozeni pobudi z dne 04.06.2009 ter 16.06.2009. Primeri, ko Telekom Slovenije odgovori napadno in neupravičeno zavrne poizvedbo niso osamljeni, javna korist je varovana z morebitno izdano odločbo o prekršku, vendar družba Amis od teh sankcij nima nekih neposrednih koristi, kljub temu da je neposredno konkretno prizadeta z nastalo kršitvijo. Po prepričanju družbe Amis so to gotovo razlogi, ki govorijo v prid določitvi pogodbenih kazni tudi za primere izven teh, ki jih je predvidel naslovni organ s pričujočo analizo. Pogodbene kazni tudi ni nujno, da so denarne – v primeru neupravičeno zavrnjene poizvedbe, ko je naročnik, zainteresent družbe Amis postal naročnik Telekoma Slovenije, mora imeti družba Amis možnost naročnika pridobiti nazaj, kar pa je dolžan izpeljati Telekom Slovenije, brez uveljavljanja pogodbene kazni oziroma drugih obveznosti za naročnika, če pa to ni mogoče, pa naj bo Telekom Slovenije družbi Amis plačati določeno primerno denarno kazen (48 mesečnih maloprodajnih naročin za izbrani naročniški paket).

Ne glede na to, da je predlog družbe Amis netipičen, glede na predlagano evropsko priporočeno prakso oziroma obstoječe primere SLA, pa družba Amis v okviru SLA predlaga širitev obveznosti plačila pogodbene kazni za vse zamude ali neupravičene zavrnitve glede posameznih storitev, ki so del upoštevnega trga, s strani Telekoma Slovenije. Trenutno veljavni RUO že vsebuje določilo, da Telekom Slovenije v primeru pravomočne sodne ali upravne odločitve glede neupravičene zavrnitve poizvedbe, operaterju povrne stroške, naslovni organ pa tudi sam na strani 68 poudari, da je zavrnjeni naročnik v primeru zavrnitve priklopa s strani Telekoma Slovenije za operaterja za vedno izgubljen, na drugih mestih obrazložitve pa je poudarjen pomen vsakega posameznega naročnika za operaterja.

skladno z obrazložitvijo namena, ki ga obveznost zasleduje na strani 67 in 68. Navedeno je

4. alineja: družba Amis predlaga, da se poleg navedene obveznosti, Telekomu Slovenije naloži, da bo moral navedene podatke o kakovosti spremljati ločeno zase in za operaterje, npr. v obliki:

Parameter	Telekom Slovenije	Alternativni operater	Skupaj
-----------	-------------------	-----------------------	--------

5.4. alineja: Družba Amis predlaga tudi, da se navedena obveznost dopolni z obveznostjo, da je Telekom Slovenije dolžan operaterje vnaprej obveščati tudi o uvajanju novih kolokacij na bakrenem in na optičnem omrežju, uvajanju podzank ipd. Kot primeren rok družba Amis predlaga 6 mesecev.

5.5. alineja: Družba Amis predlaga, da se iz previdnosti doda, da enak način obveščanja velja tudi za spremembe že uvedenih akcij.

5.7. alineja: Družba Amis se vsekakor strinja z odločitvijo glede omejitve rezervacij, kot enega od razlogov, ki jih je Telekom Slovenije v preteklosti s pridom uporablja. Ker pa je mogoče projektno dokumentacijo izdelati tudi naknadno, bi bilo treba vgraditi dodatne varovalke za zagotovitev spoštovanja predvidene obveznosti – ustrezno visoke pogodbene kazni (ki naj upoštevajo predviden izgubljeni dobiček – število paric dostopnih z lokacije pomnoženo s 24 mesečnih naročin najbolj prodajanega paketa operaterja).

Družba Amis predlaga, da naslovni organ Telekomu Slovenije naloži, da mu ob vsaki takšni rezervaciji, predloži primeren projekt, s čimer bodo najbolje zavarovani alternativni operaterji, v morebitnem uvedenem postopku nadzora zoper Telekom Slovenije. Rezervacija bi bila veljavna le v kolikor Telekom Slovenije projekt predloži naslovnemu organu in velja eno leto od predložitve, brez podaljševanj ali novih projektov, z neznatno drugačno vsebino (kot je predvideno). Enako možnost rezervacij, pa bi morali imeti tudi operaterji.

6. alineja: Družba Amis predlaga, da se predlagani nabor teh parametrov, ki je naveden kasneje v obrazložitvi (stran 72), prenese neposredno v izrek.

Točka »7.3. Obveznost zagotavljanja preglednosti«

Družba Amis na tem mestu postavlja še vprašanje glede obdobja med dokončnostjo odločbe ter objavo/uveljavitvijo vzorčne ponudbe – katera pravila v tem času veljajo? Družba Amis je sicer mnenja, da je odločba neposredno uporabljiva tudi v tem vmesnem času, kaj drugega niti ne bi bilo mogoče, glede na to, da prej veljavna odločba ne velja več, ni pa logično, da v tem vmesnem času ne bi veljala prav nobena pravila. Družba Amis predlaga, da se določi tudi veljavnost pravil v tem vmesnem času.

Družba Amis predlaga tudi, da naslovni organ izrecno določi, da je dan objave vzorčne ponudbe, ki bo prilagojena veljavni odločbi, hkrati že datum njene veljave. Običaj

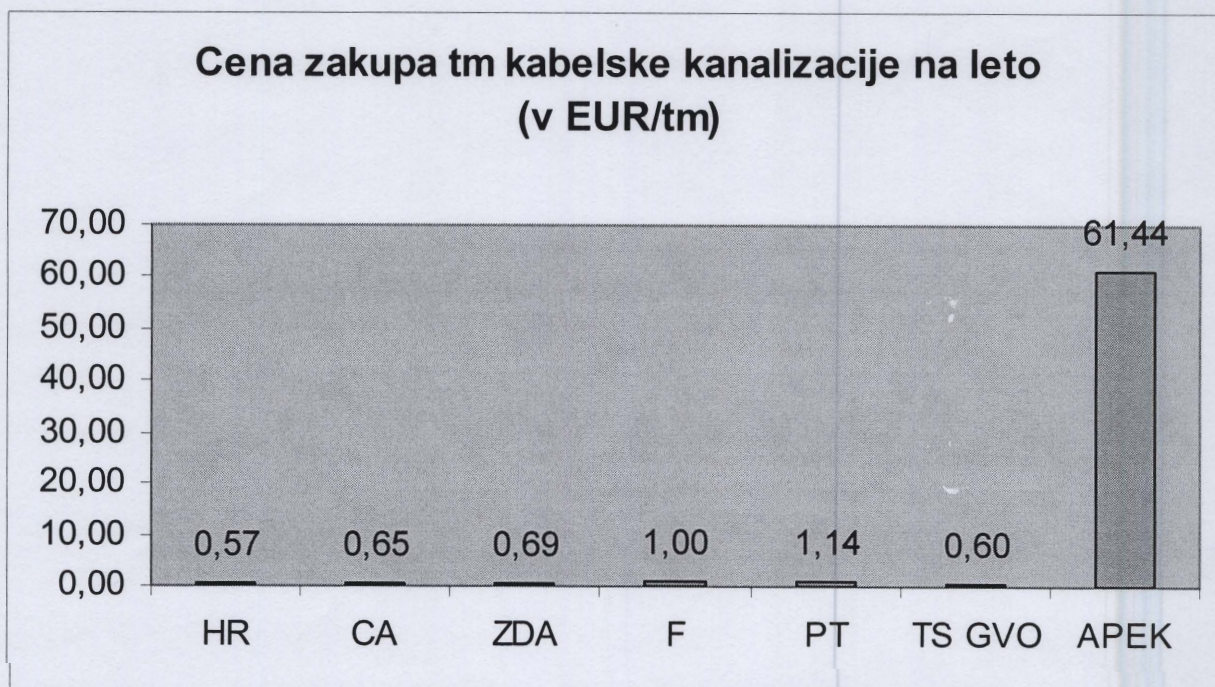
Telekoma Slovenije je, da ne glede na sicer jasne izreke odločb naslovnega organa, uveljavitev določil vzorčnih ponudb podaljša še za dodatnih 30 dni.

Točka »7.4. Obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva«

1) Na strani 80 je mogoče obrazložitev razumeti, kot opis kršitve naložene obveznosti z odločbo št. 38241-23/06-6) s strani Telekoma Slovenije, ni pa mogoče razbrati ali je bil zoper kršitelja sprožen postopek o prekršku in kako namerava naslovni organ uveljaviti uskladitev s stanjem, kot bi moralo biti skladno z naloženo obveznostjo. Očitno postane zgolj, da Telekom Slovenije ne razkrije potrebnih podatkov ter prikazuje višje stroške. Družba Amis zato predlaga, da naslovni organ pri izračunih stroškovnih cen ne upošteva tistih stroškov Telekoma Slovenije, ki niso izračunani in prikazani v skladu z naloženimi obveznostmi.

2) Družba Amis predlaga tudi, da naslovni organ natančneje pojasni kategorije in višino posamezne kategorije splošnih in skupnih stroškov upoštevanih (CJC).

3) Izračunane cene za kabelsko kanalizacijo so pretirane in bistveno odstopajo od cen v drugih državah, kjer se cena za zakup kabelske kanalizacije giblje okrog 1 EUR na leto za tekoči meter.

Dodatno je treba določiti tudi metodologijo v primeru zakupa zgolj dela kabelske kanalizacije, saj je treba upoštevati, da je kabelska kanalizacije deloma že zasedena s strani Telekoma Slovenije.

Družba Amis pa predlaga tudi, da se določita tudi ločeni ceni najema za že zgrajeno (in amortizirano) kanalizacijo ter za najem novozgrajene kanalizacije.

4) Za ostale storitve je treba določiti standard učinkovitega operaterja – upoštevajo se minimalni stroški. Npr. spremstvo osebe Telekoma Slovenije na kolokaciji se plačuje po tarifi kot jo ima direktor (najzahtevnejše delo), ta oseba pa zgolj odpira (odklepa) vrata. Takšna določila bi silila Telekom Slovenije, da se obnaša racionalno (kot dober gospodarstvenik – standard obnašanja, ki ga predlaga družba Amis kot splošno obveznost) ter ne more prevaliti stroškov neučinkovitosti na alternativnega operaterja predvsem pa načrtno povzročati nepotrebnih stroškov.

5) Stroškov zbiranja ponudb ipd. Telekom Slovenije ne sme zaračunati alternativnemu operaterju, zato družba Amis predlaga, da lahko alternativni operater sam zbere ponudbe. Dela v vsakem primeru izvajajo usposobljeni strokovnjaki tako da je vseeno kdo izbira ponudnika – razen v delu kjer Telekom Slovenije nima interesa, da zniža cene ker jih bo prefakturiral. Telekom Slovenije vedno izbere GVO, ki pa nima konkurenčnih cen. To Telekomu Slovenije omogoča, da zaračuna več kot bi bilo treba in s tem postavlja konkurenco v slabši položaj.

Če naslovni organ ne bo spremenil obveznosti tako, da lahko operaterji samostojno izberejo izvajalca, potem je treba definirati kaj pomeni bistveno odstopanje od ponudbe Telekoma Slovenije (merjeno v odstotkih ali drugi ustrezni enoti - če odstopanje presega npr. 10%, se to že opredeli kot bistveno odstopanje).

6) Pri obračunu kvadratnega metra je treba izrecno določiti, da lahko Telekom Slovenije zaračunava zgolj tlorisno površino, ki je zasedena z opremo v tip C ali naročena v primeru TIP B in A. Telekom Slovenije ni upravičen do zaračunavanja nezasedenega prostora. Navedeno je družba Amis že natančneje obrazložila v zgornji točki V.5.

7) Družba Amis pripominja tudi, da so stroški priključnin PRD in SRD občutno previsoki in niso stroškovno naravnani, saj morajo biti nižji od stroškov vključitve na širokopasovnem dostopu. Več o tem je družba Amis navedla že v pobudi za uvedbo postopka nadzora, ki jo naslovni organ vodi kot postopek nadzora/prekršek ter predlaga, da se upoštevajo v navedeni pobudi podane navedbe.

Splošne pripombe:

1) Družba Amis predlaga tudi, da naslovni organ Telekomu Slovenije prepove omejevanje glede uporabe zakupljenega prostora (v smislu nameščanja opreme tretjih – gl. vzorce pogodb po RUO).

2) Prav tako ni jasno kaj je mišljeno oziroma zajeto z opredelitvijo »V okviru obveznosti:« - npr. točka 7.1., tč. V. - se s tem določa absoluten in zaključen obseg obveznosti ali pa so z navedeno dikcijo zajete le najbolj tipične oblike znotraj obveznosti, ki je torej širša ter omejena le z okvirom »razumnosti zahtev«? Namesto uporabe »v okviru katere«, družba Amis predlaga uporabo »predvsem pa«. Navedena pripomba velja smiselno za celotno analizo.

3) Družba Amis ponavlja pripombo, ki jo je podala znotraj zgornje točke 7.3. - vprašanje glede obdobja med dokončnostjo odločbe ter objavo/uveljavitvijo vzorčne ponudbe – katera pravila v tem času veljajo? Družba Amis je sicer mnenja, da je odločba neposredno uporabljiva tudi v tem vmesnem času, kaj drugega niti ne bi bilo mogoče, glede na to, da prej veljavna odločba ne velja več, ni pa logično, da v tem vmesnem času ne bi veljala prav nobena pravila. Družba Amis predlaga, da se določi tudi veljavnost pravil v tem vmesnem času.

II. K analizi upoštevne trga 5 »Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)«

Družba Amis v okviru pripomb k analizi upoštevne trga 5 napotuje tudi na pripombe ter predloge, ki jih je podala v okviru zgornje točke I. k analizi upoštevne trga 4 ter predlaga, da jih naslovni organ smiselno upošteva.

Točka 8.1 Obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe

Družba Amis podaja **splošno pripombo**, da je v okviru širokopasovnega dostopa absolutno vezana na Telekom Slovenije in nepravične pogoje, ki jih postavlja. Družba Amis je že zahtevala vključitev lastnih multicast IPTV streamov v obstoječo programsko shemo, nadomestitev obstoječih multicast streamov (Planet 9) z lastnimi multicast IPTV streami ter prenos bitnega toka do uporabnika za zagotavljanje lastne VoD ponudbe z lastnim programskim vmesnikom. Telekom Slovenije je navedeno zavrnil, pri čemer razlogi niso opravičljivi ter napovedal, da bo mogoče zahtevam ugoditi šele v mesecu aprilu 2010, uporaba lastnega vmesnika za IPTV pa naj bi bila mogoča do septembra 2009.

V izogib nesporazumom ki bodo zagotovo sledili najkasneje že to jesen, družba Amis predlaga, da naslovni organ naloži Telekomu Slovenije definirano obveznost, s prepovedjo obstoječih ekskluziv oz. drugih povezanih družb (Planet 9), ter možnostjo oblikovanja lastne ponudbe pod razumnimi pogoji. Nujno je, da APEK do zagotovitve enakovrednih pogojev dostopa z bitnim tokom, ki bo tudi drugim operaterjem omogočal transport VoD vsebin do končnih uporabnikov prepove omogočanje transporta VoD vsebin za maloprodajno enoto TS.

Prav tako ni jasno kaj je **mišljeno oziroma zajeto z opredelitvijo »V okviru obveznosti:«** - npr. točka 7.1., točka V. - se s tem določa absoluten in zaključen obseg obveznosti ali pa so z navedeno dikcijo zajete le najbolj tipične oblike znotraj obveznosti, ki je torej širša ter omejena le z okvirom »razumnosti zahtev«? Namesto uporabe »v okviru katere«, družba Amis predlaga uporabo »predvsem pa«. Navedena pripomba velja smiselno za celotno analizo.

1. alineja (nivoji dostopa do omrežja): Družba Amis pripominja, da je skica nivojev dostopa (na strani 57) napačna, saj manjka nacionalna priključna točka, prav tako uporabljena terminologija ni enotna in sicer pri priključitvi »na nivoju BRAS« oz. »do BRAS« – v analizi se opisujeta obe vrsti medtem, ko je cenovna obveznost določena samo za dostop na nivoju BRAS - prenos do BRAS se zelo razlikuje od prenos na nivoju BRAS (za BRAS gledano v smeri od končnega uporabnika do operaterja) – v primeru dostopa s prenosom do BRAS je BRAS v celoti v upravljanju alternativnega operaterja in njegov strošek, v drugem pa Telekoma Slovenije.

Iz povedanega izhaja, da je treba poleg vključenih nivojev (ki so že na skici), določiti še nacionalno priključno točko, ter je skupno število nivojev priklopa torej štiri:

1. DSLAM
2. Dostop s prenosom do BRAS - Priključitev na agregacijsko omrežje z lastnimi BRAS na enakih lokacijah kot se nahajajo BRAS-i Telekoma Slovenije – 8 lokacij

3. Dostop s prenosom na nivoju BRAS - Vključitev za BRAS Telekom Slovenije – regionalno na enakih lokacijah kot se nahajajo BRAS-i Telekom Slovenije – 8 lokacij
4. Vključitev na nacionalni priključni točki na kateri koli od lokacij kot so BRAS-i Telekom Slovenije.

V prvi alineji je tako potrebno zagotoviti dostop do omrežja na vseh štirih zgoraj navedenih točkah.

Družba Amis opozarja tudi, da se v nadaljevanju analize omemba priklopa na točki 2 izgubi in se omenja zgolj priklop na točki 3.

V skladu z vzpodbujanjem investicij alternativnih operaterjev je treba omogočiti tudi priklop na točki 2, tako da lahko alternativni operaterji uporabijo lasten BRAS ter izkoristijo povezave, ki jih že zakupujejo za razvezan dostop tudi za širokopasovni dostop ter se tako izognejo dvojnemu plačevanju stroškov za transport prometa iz regijskih središč na eno skupno točko.

Ceno za točko »2. Dostop s prenosom do BRAS« se izračuna tako, da se od cene za točko »3. Dostop na nivoju BRAS« za posameznega končnega uporabnika odšteje strošek BRAS v višini 0,68 EUR/mesečno brez DDV (iz Analize, str. 91) – ni potrebna nova tabela za določitev »x« za metodo maloprodajna cena minus.

Družba Amis **predlaga tudi**, da se spremeni zadnji stavek tako, da se navede »ter v zvezi s tem omogočiti dostop do tehničnih vmesnikov, protokolov in drugih tehnologij, ki jih zahteva operater« . Navedeno družba Amis utemeljuje z dejstvom, da ti elementi morda niso nujno potrebni, jih pa rabi operater in ostaja vprašanje ali je to Telekom Slovenije dolžan zagotoviti ali ne. Navedena zahteva, če jo bo operater postavil, se bo v vsakem primeru presojala skozi razumnost zahteve.

Prav tako družba Amis **dodatno predlaga**, da se znotraj obveznosti dostopa do tehničnih vmesnikov, protokolov,... doda tudi obveznost dostopa do spletnih storitev (web service), za potrebe avtomatiziranja naročanja storitev. Trenutno je možna uporaba preko spletne strani, ki pa avtomatizacije ne omogoča in se tem povzroča dodatne ter povsem nepotrebne stroške. Navedeni predlog naj se po potrebi obravnava znotraj pripomb k bazi podatkov.

4. alineja: Na navedeno obveznost, družba Amis navezuje obveznost v 5.2. alineji točke 8.2. ter predlaga, da naslovni organ, po vzoru analize upoštevne trga 4 (alineja 5.4 točke 7.2.), določi roke, v katerih je Telekom Slovenije operaterje dolžan seznanjati s posodobitvami omrežja.

5. alineja: Družba Amis zgolj ponavlja, kar je navedla znotraj pripomb k upoštevne trga 4, da bi bilo treba v zvezi z enotnim informacijskim sistemom, za katerega je danes jasno, da je vse prej kot enoten, določiti tudi, da je Telekom Slovenije dolžan zagotoviti sledljivost ter neizbrisnost posegov, da bo morda na ta način res mogoče govoriti o enotni bazi za vse njene uporabnike. Danes za posameznega uporabnika po katerem poizveduje družba Amis ni mogoče ugotoviti kateri od drugih operaterjev je takšno poizvedbo vložil, kakšen je bil odgovor, na kar se navezuje tudi ugotovitev, da kljub temu, da po posameznem uporabniku poizvedujejo npr. trije operaterji, Telekom Slovenije vsakemu od njih zaračuna

poizvedbo, ne glede na to, da strošek v takšnem primeru ne more biti opravičen, niti potreben.

6.1.-4. alineja: podobno kot je družba Amis predlagala že v analizi upoštevne trga 4, so po njenem prepričanju postavljeni roki predolgi (kljub občutnemu znižanju roka iz 6.1.), sploh ob upoštevanju obstoja informatizirane baze.

Družba Amis vsekakor predlaga, da se poenotijo roki po BRO in RUO, prav tako tudi podatki v odgovorih Telekoma Slovenije na poizvedbo. Če ima Telekom Slovenije podatek za razvezavo krajevne zanke, se isti podatek lahko uporabi tudi za širokopasovni dostop in obratno. Tudi se ne sme poslabšati obstoječe stanje. Družba Amis bi morala odgovor na poizvedbo dobiti takoj (15 minut), razen tam kjer je potreba po preveritvi na terenu. Navedeno bi bilo treba upoštevati tudi pri pripravi morebitnih lestvic znotraj SLA. Detajlna obrazložitev, ki naj jo upošteva naslovni organ smiselno znotraj te točke je podana znotraj pripomb k upoštevne trgu 4.

Prav tako družba Amis, enako kot je že predlagala v analizi upoštevne trga 4, ponovno predlaga, da se vsaj za primere napačnih odgovor predvidijo ustrezne pogodbene kazni. Družba Amis predlaga, da v primeru, ko je uporabnik, ki je zaradi napačnega odgovora postal naročnik npr. Telekoma Slovenije, ima možnost, da preide k operaterju, s katerim je želel prvotno skleniti naročniško pogodbo ter je v primeru takšne odločitve prosto vseh morebitnih obveznosti, ki so z naročniškim razmerjem povezane (bodisi posredno ali neposredno). V nasprotnem primeru bi bilo treba Telekomu Slovenije za tako izgubljenega naročnika določiti ustrezno denarno kazen, kot kompenzacijo operaterju, ki je naročnika po krivdi Telekoma Slovenije izgubil. Obrazložitev navedenega predloga je že podana v predhodnih izvajanjih družbe Amis, prav tako pa jo navaja tudi že naslovni organ v svoji obrazložitvi izbranih obveznosti npr. prvi odstavek na strani 73).

Družba Amis pa iz previdnosti predlaga tudi, da se lestvice, opisane in določene na strani 73, prenesejo v izrek odločbe, saj bodo le tako lahko postale del pravno veljavne obveznosti.

8. alineja: na tem mestu bi družba Amis izrecno opozorila še na eno prakso Telekoma Slovenije, ki ni skladna s smislom in namenom regulacije navedenega upoštevne trga. Gre namreč za pogojevanje zagotavljanja storitev s sklenitvijo pogodb s partnerskim podjetjem v primeru izvajanja in zagotavljanja videa na zahtevo (VoD). Navedena storitev bi skladno z odločbo št. 3825-50/2007-3 že morala biti del veljavne BRO, pa je Telekom Slovenije vanjo ni vključil. Pri pogajanjih glede zagotavljanja navedene storitve, pa je družba Amis šele izvedela za komercialne pogoje povezane z dostopom do storitve, za katere lahko ugotovi le, da niso skladno s pogoji, kot jih Telekom Slovenije zagotavlja sam zase, predvsem pa, da je zagotavljanje storitve vezano na sklenitev pogodbe z družbo Planet9.

Družba Amis je že zahtevala vključitev lastnih multicast IPTV streamov v obstoječo programsko shemo, nadomestitev obstoječih multicast streamov (Planet 9) z lastnimi multicast IPTV streami ter prenos bitnega toka do uporabnika za zagotavljanje lastne VoD ponudbe z lastnim programskim vmesnikom. Telekom Slovenije je navedeno zavrnil, pri čemer razlogi niso opravičljivi ter napovedal, da bo mogoče zahtevam ugoditi šele v

mesecu aprilu 2010, uporaba lastnega vmesnika za IPTV pa naj bi bila mogoča do septembra 2009. Pogajanja so še v teku. V izogib navedenim praksam v prihodnje družba Amis predlaga, da se takšni nepošteni prodajni pogoji izrecno omejijo oziroma izključijo neposredno v izreku regulatorne odločbe, prav tako pa naj se doda možnost oblikovanja lastne ponudbe, pod razumnimi pogoji.

Točka »8.2 Obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja«

1. alineja: Družba Amis ponovno opozarja, da je informacijski sistem predmet razpravljanj že dalj časa in so z njim povezane marsikateri težave, s katerimi se soočajo alternativni operaterji. V izogib ponavljanju, družba Amis predlaga, da se Telekomu Slovenije jasno naloži tudi, da mora biti omogočena sledljivost in neizbrisnost opravljenih posegov, ter se v preostalem sklicuje na zgornja izvajanja.

3. alineja: kot je družba Amis že omenila, je specifičen problem zagotavljanje videa na zahtevo, ki v BRO ni vključen in se je družba Amis primorana na povsem komercialni ravni pogajati o pogojih dostopa, ki niso isti kot so zagotovljeni Telekomu Slovenije oz. njegovi notranji organizacijski enoti.

Družba Amis predlaga tudi detajlnejšo obrazložitev pravice do uporabe lastne opreme, predvsem pa v vsakem primeru dopolnitev z obveznostjo ustreznega znižanja veleprodajne cene.

4. alineja: Podatki s katerimi se bo merila kakovost, so definirani na strani 80, družba Amis pa predlaga, da so ti parametri opredeljeni neposredno v izreku, saj bodo le tako neposredno uporabljivi.

5.2. alineja: pripombo glede posodabljanja omrežja, je družba Amis že podala v 4. alineji točke 8.1.

5.3. alineja: Družba Amis predlaga, da se določijo pravila glede oblikovanja rezerv. Rezerve morajo biti vnaprej določene ter evidentirane. O uporabi vsake rezervne parice se obvestijo vsi operaterji in naslovni organ skupaj z razlogi za uporabo, tako da se lahko preveri ali ni prišlo do diskriminacije – družba Amis predlaga da se rezerve ukinejo – danes je večina priključkov širokopasovnih, kar pomeni da lahko na vsakem takšnem priključku še dodatna stranka na PSTN v kolikor se razcepnik postavi v OPT. Predvsem pa mora Telekom Slovenije objaviti seznam rezerv po OPT, kar bi mu bilo treba izrecno naložiti znotraj ustrezne obveznosti.

6. alineja: Družba Amis predlaga, da se določi tudi, da navedene obveznosti veljajo smiselno tudi za spremembe uvedenih akcij. Navedeni predlog utemeljujemo s tem, da Telekom Slovenije tik pred iztekom akcije, le-to podaljša, ter o tem prepozno obvesti operaterje ([http://www.telekom.si/operaterji/dostop do interneta/sirokopasovni dostop/](http://www.telekom.si/operaterji/dostop%20do%20interneta/sirokopasovni%20dostop/), AKCIJSKA PONUDBA OPERATERJEM).

Izrecno pa družba Amis v zvezi z maloprodajnimi akcijami, ki jih je Telekom Slovenije pričel upoštevati tudi na povezanem medoperaterskem trgu šele v mesecu marcu 2009 (pa bi jih moral že od 11.10.2007 dalje!), zahteva podpis posebnega aneksa, s katerim za določeno obdobje operater lahko pridobi pravico, ki izvira iz te akcije (**»Ponudba velja, če operater sprejme ponudbo.«**). V kolikor operater ne bi sklenil tega aneksa (sprejel ponudbe), akcija zanj ne bi veljala. Družba Amis je prepričana, da je takšno ravnanje napačno in v nasprotju najmanj z načelom enakega obravnavanja ter cenovnih obveznosti.

Vsekakor pa bo družba Amis lahko podala bolj konkretne ali utemeljene pripombe, ko bodo znane cenovne obveznosti na obeh trgih, saj je to področje, ki najbolj vpliva na celotno poslovanje družbe Amis (kar izhaja tudi iz večine vloženih pobud za uvedbo postopkov nadzora).

Družba Amis pa na tem mestu predlaga tudi, da naslovni organ neposredno v izrek, bodisi znotraj točke obveznosti enakega obravnavanja, bodisi znotraj naloženih cenovnih obveznosti, izrecno določi kako je Telekom Slovenije dolžan upoštevati na medoperaterski ravni akcije, ki jih ima na povezanem maloprodajnem trgu (nakupi terminalske opreme pod posebnimi pogoji; popusti za članstva; popusti za stalnost; ..).

Družba Amis je prepričana, da navedene akcije Telekoma Slovenije za obstoječe in nove naročnike vplivajo tudi na določitev medoperaterskih cen za mesečne obračune zakupnin, ki jih družba Amis plačuje Telekomu Slovenije v povezavi z zakupom omrežja za zagotavljanje storitev dostopa z bitnim tokom, ki bi morale biti ustrezno nižje glede na izbrano akcijo – popusti Telekoma Slovenije (za obrtnike, nogometaše, člane AMZS, invalide in študente) bi se po prepričanju družbe Amis morali upoštevati tako, da bi se medoperaterska mesečna naročnina sorazmerno znižala za vse končne uporabnike družbe Amis, ki se jim storitve zagotavljajo preko širokopasovnega dostopa z bitnim tokom in so člani navedenih skupin; maloprodajna cena paketa Trio, ki jo Telekom Slovenije oglašuje kot akcijo, bi morala biti upoštevana pri določitvi medoperaterske cene za primerljiv paket storitev; Telekom Slovenije bi moral tako kot to počne za lastne končne uporabnike upoštevati trajanje naročniškega razmerja končnih uporabnikov družbe Amis, ter glede na lasten program zvestobe znižati medoperatersko mesečno zakupnino glede na število končnih uporabnikov družbe Amis, ki so naročniki 18 mesecev ali več; prav tako bi moral Telekom Slovenije pri določitvi medoperaterske cene upoštevati lastne akcije, znotraj katerih naročniki določenih paketov SiOL določeno obdobje ne plačujejo mesečnih naročnin, itd.

7. alineja: družba Amis predlaga, da se jasneje določi, da se navedene statistike izdelajo neposredno na podlagi informacijskega sistema.

Točka »8.3 Obveznost zagotavljanja preglednosti«

Družba Amis predlaga, da naslovni organ upošteva zgornjo pripombo podano v točki 7.3. k pripombam in predlogom upoštevnega trga 4.

Točka »8.4 Obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva«

1) Višina faktorja x

Razlika med obstoječim X (43% in več) in novim predlogom 33% je občutno previsoka v škodo alternativnega operaterja. Družba Amis predlaga, da za širokopasovni dostop ostane enak % za X kot doslej. Pri izračunu novega X naslovni organ izhaja iz napačne predpostavke (poenotenje optike in bakra zaradi tehnološke nevtralnosti). Dosedanji % zagotavlja cca. 10 EUR marže za alternativnega operaterja, kar je treba obdržati tudi na optiki. Dejstvo, da je cena za končne uporabnike na optiki enaka oz. nižja od cene za xDSL absolutno ne pomeni, da je na optiki manj maloprodajnih stroškov, temveč zgolj to, da Telekom Slovenije ne pokriva vseh stroškov, ki mu nastajajo.

Pri določanju faktorja X je treba predvsem preverjati ali s tem faktorjem alternativni operater pokrije stroške svoje maloprodaje. V analizi ni razvidno, da bi naslovni organ sploh preverjal to dejstvo. Faktor X je namenjen pokrivanju maloprodajnih stroškov in ne tako kot je razvidno iz analize, da se X določi tako, da se iz obstoječe cene za določeno storitev z uporabo faktorja pride do realne stroškovne osnove. Sploh pa se za izračun faktorja X ne more izvajati na način kot je uporabljen v analizi iz maloprodajne cene za katero je že v osnovi jasno, da je prenizka. Da je maloprodajna cena za 20 M na optiki prenizka, potrjuje tudi primerjava cen storitev Telekoma Slovenije, ki je razvidna iz posnetka spletne strani Telekoma Slovenije:

SiOL.net - Storitve > Internet > Tabela hitrosti - Mozilla Firefox

Datoteka Urgejanje Pogled Zgodovjna Zaznamki Orodja Pomoč

http://www.siol.net/internet/tabela_hitrosti.aspx

Najbolj obiskano Admin Admin - dsl F G TIS TIS TS - Ceniki SSKJ UL RS zakoni Geizha

Optični dostop SiOL.net - Storitve... Analiza_trg_5.pdf (Pr... MJATiltedPricePathsfo... BRO_190

KAJ DOBIM | TABELA HITROSTI | DODATNA OPREMA • NEOWLAN | GOSTOVANJE WI-FI | KLICNI INTERNET

Tabela hitrosti

Hitrosti	ADSL/ADSL2	VDSL	Optične povezave	Cena v EUR
1 M / 256 kbit/s	✓			26,00 16 €
1 M / 1 M		✓		26,00 16 €
2 M / 384 kbit/s	✓			32,00
4 M / 512 kbit/s	✓			38,00
10 M / 768 kbit/s	✓			44,00
5 M / 5M		✓		36,00
10 M / 10M		✓		66,00
20 M / 20 M			✓	26,00 16 €
60 M / 60 M			✓	80,00
100 M / 100M			✓	140,00

Akcijska ponudba na osnovnih hitrostih (1 M / 256 kbit/s, 1 M / 1 M in 20 M / 20 M) velja od 27. 8. do vključno 15. 10. 2009. Akcijska naročnina 16 EUR na mesec, za prvih sedem mesecev, velja le za nove naročnike SiOL interneta kot samostojne storitve.

Pomoč in podpora

Cenik storitev SiOL

Dostopnost storitev SiOL internet in SiOL TV

K internetu dodajte še

SiOL TV in SiOL telefonijo z doplačilom **4⁰⁰ €** na mesec

SiOL TV z doplačilom **3⁰⁰ €** na mesec

SiOL telefonijo z doplačilom **3⁰⁰ €** na mesec

Pri določanju X je treba zagotoviti pokrivanje maloprodajnih stroškov alternativnih operaterjev ter določiti dovolj velik % X, ki izhaja iz realnih stroškovnih kalkulacij tako veleprodajnih kot maloprodajnih stroškov ob upoštevanju ustreznega tržnega deleža alternativnega operaterja. Na tej podlagi se lahko določi realen X.

V kolikor bo Telekom Slovenije maloprodajne cene višje od realnih stroškov, bo imel ekstra profit, v kolikor pa bo postavil ceno pod realnimi stroški, pa ne bo pokrival vseh veleprodajnih stroškov. V kolikor bo znižanje tolikšno, da ne bo zadostovalo za pokrivanje maloprodajnih stroškov alternativnega operaterja pa je rešitev še vedno test škarij cen.

Agencija s predlaganim 33% faktorjem X trenutno podpira prenizko postavljene maloprodajne cene na optiki ter »legalizira« margin squeeze.

Ker naj bi tako nizek % veljal tudi na bakreni infrastrukturi, za katero so bili v zadnji odločbi izračunani bistveno višji faktorji X, je jasno, da je cilj navzkrižno subvencioniranje izgube

pri maloprodaji storitev na optični infrastrukturi s previsokimi cenami veleprodajnih produktov na bakreni infrastrukturi.

Veleprodajni strošek na bakreni infrastrukturi za 10 Mbps bi tako znašal 29,48 EUR z DDV, kar je več kot Telekom Slovenije zaračunava na maloprodaji za optiko s kapaciteto 20 Mbps, pri čemer je na optiki za najmanj 2 EUR več stroškov s samo infrastrukturo (7,89 za bakreno parico – 9,74 EUR za optično parico).

Predvidene vrednosti za X bi tako porušile vsa normalna razmerja v cenah. Hkrati bi navedeno še povečalo margin squeeze na paketih triple play, saj bi alternativni operaterji morali po novem plačevati višje stroške kot doslej.

Družba Amis predlaga, da se uporabijo enake stopnje za X kot do sedaj, saj se na trgu ni zgodilo nič takšnega, da bi bilo potrebno nižati %. Kvečjemu nasprotno.

Družba Amis tudi poziva naslovni organ, da razkrije države, ki so uporabljene kot primerjava (benchmark) in se na njih sklicuje na strani 91. Prav tako bi bilo treba objaviti tudi maloprodajne cene v teh državah v kolikor naslovni organ z njimi razpolaga.

2) Definicija kaj je zajeto v »maloprodajna cena minus«

Definicija na strani 88 je v nasprotju z dosedanjo prakso in razlago, da je cena zagotavljanja CPE naprave tudi zajeta v veleprodajni ceni.

Ali je v izračunanem faktorju zajet strošek CPE naprave? Dosedanja logika je bila, da vse, kar stranka prejme brezplačno, znižuje maloprodajno ceno ter se zato ta učinek prenaša preko metode maloprodajna cena minus, v veleprodajno ceno.

Jasno je treba definirati kaj zajema maloprodajna cena minus - od katerega porta (CPE) do katerega (BRAS, PE ROUTER). Telekom Slovenije danes zaračunava 11.266,90 EUR brez DDV za priključitev 1 Gbps priključne točke. Kaj je zajeto v tej ceni? V tej ceni niso zajeti zgolj stroški dela, opremo pa očitno operaterji zakupniki plačamo dvakrat – enkrat skozi priključnino ter drugič skozi zakupnino povezave do omrežja Telekoma Slovenije.

S podrobnejšo definicijo se je mogoče (treba) izogniti dvomnostim, ter dvojnemu zaračunavanju stroškov s strani Telekoma Slovenije.

3) Višina upoštevanih maloprodajnih stroškov v X

Družba Amis poziva naslovni organ, da predloži izračun stroškov, ki jih pokriva alternativni operater s faktorjem X in jih naslovni organ navaja na strani 88:

- Izračunani maloprodajni stroški
- Stroški mednarodne povezave
- Stroški internetne platforme

4) Razdelitev stroškov v maloprodajni ceni

Družba Amis prosi za pojasnilo grafov na strani 90 in za tabelo z vrednostmi, ki so predstavljene v grafih.

5) Metodo »maloprodajna cena minus« je treba aplicirati na vse širokopasovne storitve

Naslovni organ je metodo »maloprodajna cena minus« apliciral zgolj na best effort data bitstream. To je napačen pristop, saj je pri izračunu stroškov upoštevano omrežje, ki že vsebuje vse funkcionalnosti tudi za storitve QoS, VPN ipd. Navedeno pomeni, da Telekom Slovenije z zagotavljanjem navedenih storitev nima dodatnih stroškov. Z višjo maloprodajno ceno za te storitve pa je upravičen tudi do ekstra dobička.

Metodo »maloprodajna cena minus« je treba aplicirati na vse širokopasovne storitve. Zaradi zagotavljanja drugih storitev ni dodatnih stroškov oz. so ti že zajeti v kalkulaciji.

Ostaja tudi vprašanje, ki naj ga potemtakem pojasni naslovni organ kaj storiti v primeru storitve VoIP in IP TV brez dostopa do interneta. Kako se izračuna ta cena? Ali celo samo storitev VoIP?

Razloge, ki govorijo v prid navedenemu predlogu (iz katerega so razvidni tudi učinki neaplikacije metode na vse širokopasovne storitve, ne glede na vsebino in ne samo za internet, ki je le ena ob oblik širokopasovnih storitev), je družba Amis že detajlno predstavila v pobudi za uvedbo postopka nadzora, ki še ni zaključen (opr. št. 0801-129/2007).

6) Kako je bila izločena oz. ovrednotena funkcionalnost QoS naprav, ki so bile osnova za izračun stroškov zagotavljanja širokopasovnih storitev

Družba Amis na podlagi analize ugotavlja, da je bila v izračunih za X upoštevana celotna vrednost opreme za zagotavljanje IP/MPLS omrežja. Ker ta oprema v osnovi vsebuje funkcionalnost QoS, Telekom Slovenije ne more dodatno obračunavati uporabe te funkcionalnosti v obliki dodatnih stroškov za storitve VPN IP/MPLS, VoIP, IP TV ipd.

7) Zakaj mora družba Amis (in vsi operaterji) plačevati poizvedbe ipd, če je strošek vzdrževanja baz podatkov IT zajet v izračunu »maloprodajna cena minus«?

8) Povezovanje z omrežjem IP/MPLS Telekoma Slovenije

Definirati je treba več možnosti za povezovanje z omrežjem IP/MPLS Telekoma Slovenije za širokopasovni dostop. Družba Amis ima povezavo izvedeno iz kolokacije z optičnim vlaknom. Ponudba Telekoma Slovenije tega trenutno ne predvideva. Cene za povezovanje z ethernet dostopom so občutno previsoke.

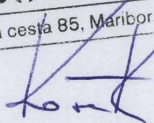
9) Zaračunavanje konfiguracij omrežja, distribucij TV signala, zakupnina za VPN omrežja

Kako je urejeno zaračunavanje konfiguracij omrežja – primer VoIP – cenik BRO stran 41, zakupnin za ločena VPN omrežja ter distribucijo TV signalov (BRO, str 42).

10) Kot je družba Amis navedla že v pripombah k 6. alineji točke 8.2., ostaja sporen način upoštevanja maloprodajnih marketinških akcij, ki jih je Telekom Slovenije pričel upoštevati oz. prenašati učinke na medoperaterski trg, šele v mesecu marcu 2009, kljub temu, da je odločba št. 2824-50/2007-3 bila izdana že 11.10.2007. Navedena odločba je bila nejasna glede vprašanja kako je Telekom Slovenije dolžan na medoperaterski ravni upoštevati maloprodajne akcije, saj je navedeno omenjeno le v obrazložitvi, ki pa ne more imeti neposrednega učinka. Iz navedenega razloga družba Amis predlaga, da se naslovni organ najmanj v izreku izrecno opredeli do tega vprašanja ali pa pojasni kako so maloprodajne marketinške akcije upoštevane pri predvideni cenovni regulaciji ter to izrecno pojasni.

V pričakovanju nadaljevanja obeh postopkov ter sodelovanja, vaš lepo pozdravljamo.

Boštjan Kešak, direktor
Amis, družba za
Amis d.o.o. telekomunikacije d.o.o.
Tržaška cesta 85, Maribor, Slovenija

Vročiti naslovníku priporočeno po pošti